

Motion till riksdagen 2010/11:A333

av Jennie Nilsson och Helén Pettersson i Umeå (S)

Åtgärder med anledning av Lavaldomen – lex Laval

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ordning och reda på arbetsmarknaden.

Motivering

De flesta arbetstagare i Sverige har goda villkor. Men det finns också de som arbetar under svåra förhållanden. Vi har sett thailändska svetsare som på Preemraff i Lysekil jobbade för 20 kr i timmen. Vi har sett hur polska skogsarbetare utnyttjas och luras. Vi ser det dagligen på lastbilsparkeeringar runt om i Sverige, där förare från öst kan stå dagar i sträck och vänta på nästa körning, utan att få betalt.

Det är det här debatten om Laval handlar om – kampen för att svenska löner och villkor ska gälla på svensk arbetsmarknad. Det är en kamp för att seriösa svenska företag ska kunna konkurrera på lika villkor och för att inte svenska fackföreningar ska tvingas acceptera lägre löner och anställningsvillkor för att svenska arbetstagare ska få behålla jobben.

Lex Laval innebär att det i princip är fritt fram för utländska företag att konkurrera med låga löner och dåliga arbetsvillkor. De justeringar som gjordes i arbetsrättslagstiftningen med anledning av EG-domstolens beslut var mer långtgående än vad som var motiverat av domen, och frågan om huruvida det var möjligt att utnyttja det nationella handlingsutrymme som finns inom ramen för EG-rätten prövades inte.

Enligt lex Laval får en konfliktåtgärd inte vidtas om en utländsk företagare hävdar att man har löner och villkor i nivå med minimivillkoren i de svenska kollektivavtal som gäller för branschen. I praktiken är det näst intill omöjligt att kontrollera, eftersom det räcker med att villkoren har sin grund i utländsk lag eller i enskilda anställningsavtal. Den borgerliga regeringen har dessutom

Fel! Okänt namn på

sedan tidigare tagit bort kravet på att utländska företag som verkar i Sverige ska ha en representant på plats i landet.

Ett annat bekymmer är hur man valt att tolka och definiera vad som får ingå i minimibegreppet, den så kallade hårda kärnan. Lex Laval slår fast att man inte kan ställa krav på arbetsgivaren att utstationerad arbetskraft ska försäkras på samma sätt som svenska arbetstagare. Det får flera oacceptabla konsekvenser. Utländska arbetstagare riskerar att arbeta helt oförsäkrade på svenska arbetsplatser. De kan bli skadade eller råka ut för ohälsa utan att ha rätt till ersättning ifrån arbetsgivaren. Avtalsförsäkringar är en del av arbetskraftskostnaden. Om utstationerande företag inte behöver stå för den kostnaden så snedvrids konkurrensen på så sätt att det missgynnar svenska företag. I förlängningen riskerar det att innebära en press nedåt på svenska löner och villkor.

Lavaldomen innebär att det krävs justeringar i svensk lagstiftning, men det går att göra utan att slå sönder grunderna för den svenska modellen. Genom att använda det nationella handlingsutrymme som finns borde det vara fullt möjligt att exempelvis vidga definitionen av den hårda kärnan och låta avtalsförsäkringar ingå som en naturlig del av arbetskraftskostnaden. En lösning som till exempel Danmark har valt.

Sverige behöver ordning och reda på arbetsmarknaden. Riksdagen bör därför ge regeringen i uppdrag att skyndsamt se över och utvärdera både de kort- och de långsiktiga effekterna av lex Laval. En arbetsgrupp med representanter från parterna bör tillsättas med syfte att se över relevant lagstiftning och återkomma med förslag på hur man också i framtiden säkrar så väl sund konkurrens som löntagarnas villkor.

Stockholm den 21 oktober 2010

Jennie Nilsson (S)

Helén Pettersson i Umeå (S)